

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

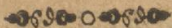
**Hortvs Ciceronianvs sive Flores Apophthegmatum &
Historiarum e Scriptis Ciceronis in Vsum &
delectamentum Studiosae pubis excerpti**

Omeis, Magnus Daniel

Norimbergae, 1699

Magnvs daniel omeisivs lectori benevolo s.p.d.

urn:nbn:de:bsz:31-105410

MAGNVS DANIEL
OMEISIVS

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

Ortum pando, non
aëreum aliquem pen-
silemque Semiramidis,
non Africanum illum
Masinissæ, non Adonidis, Alci-
noi, aut Hesperidum viridariis
similem; sed modicum, quales
fuerunt Platonis, Catonis, a-
liorumque sapientum hominum
hortuli, quorum non amplis
adeo spatiis ac sepibus se clause-
runt, ab urbis forique strepitu

a 2

remo-

PRÆFATIO.

remoti. Imo vero agellum
quendam scholasticum vendi-
to (qualem emere olim voluit
Tranquillus apud Plinium, E-
pist. 24. Lib. I.) in quo studiosa
pubes reficere oculos, reptare
per limitem, unamque semitam
terere, & flores omnes, viticu-
las arbusculasque suas numera-
re possit. Sive ut, quo colli-
neem, clarius eloquar, decerpfi
ego & contuli ex amœnissimis
Scriptorum Ciceronianorum
viretis Centuriam Apophtheg-
matum & Historiarum, quibus
non tam oculos & nares pasce-
re ac delectare, quam ingenium,
sermonem ac stilum formare
atque ornare valeant studiosi
Lati-

PREFATIO.

Latinitatis purioris tirones. Stimulavit me ad conamen hoc, eruditissimi Bœcleri consilium atque elogium, in Dissertat. de Comparanda Lat. Lingva scribentis: Itaque non erunt vituperandi, qui pro pueris ex toto opere Ciceroniano jucundas historias, narrationes, & similes particulas colligant, quibus imbuantur animi ad amorem dictionis Ciceronianæ. Tum enim cum successu fiet illud Quintiliani Lib. II. Cap. 6: *Cicero, ut mihi quidem videtur, & jucundus incipientibus & apertus est satis: nec prodesse tantum, sed etiam amari potest.* Enimvero Scholarum

PREFATIO.

rum illarum malis jamdudum indolui, in quibus pueri, postquam Latine legere ac scribere didicerunt, Grammatices etiam præcepta maxime necessaria vel memoriæ mandarunt, vel assidua explicatione & repetitione ita perceperunt, ut in talibus haud facile amplius hallucinentur, per nescio quas *Januas & Portulas* male materiatas ac ruinosas, aut per *Novum Orbem sensualium h.e. fundamentalium in mundo rerum*, (trepidate Manes Tulliani!) ducuntur non ad fortunatas aureæ Latinitatis Insulas, sed in sylvam barbaricam, glandibus ac vitiatis seminibus confertam. Doleo & illorum

PREFATIO.

lorum puerorum vicem, qui
præceptis quidem Grammaticis
jam imbuti, neglecta omni imi-
tatione, a præceptoribus suis
magis, quam Romanis ipsis, La-
tinitatem discere coguntur;
dum proponitur iis aliqua scri-
bendi materia verbis Germani-
cis, quam illi deinceps Latine
vertant. Quo perniciosius ni-
hil Lingvæ Latinæ studiis acci-
dere potest: quid enim aliud in-
de consequitur, quam ut in La-
tinum sermonem convertant ri-
dicule, quorum vel nomina vel
loqvendi modos neque tum,
neque antea, audiverint tiro-
nes; vel ad indolem Germanici
magis quam Romani sermonis

PRAEFATIO.

omnia exprimant : cum non a
se , aut imperitis quibusdam
magistris , sed ab auctoribus
optimis pure ac proprie scriben-
di ratio sit addiscenda, horumq;
ductu, veluti norma certissima,
omnium lingvarum studia sint
dirigenda. Quocirca multo
magis eorum probandum est
institutum, qui ex antiquo eo-
que probato Scriptore Latino
historias quasdam , aliosve lo-
cos Germanice vertendos tene-
rioribus proponunt discipulis.
Sic enim puræ ac ornatae ora-
tionis consuetudinem paulatim
contrahunt , simul & patrium
sermonem excolunt , & quo-
modo hujus ratio a Latinitate
abeat

P R Æ F A T I O .

abeat ac diversa sit, intelligunt
& perdiscunt: ut, cum res ead-
dem explicandæ occurrerint,
illarum vocum, particularum
ac dictionum in mentem ve-
niat, quas convertendo antea
in probato illo vereqve Latino
auctore observarunt. Quod &
Gifanii, Buchneri, aliorumqve
doctissimorū Virorum est con-
siliū. Neqve vero tantum-
modo ac semper e Latino in
Germanicum, sed e Germanico
eandem Historiam, remoto
commentario, iterum vertere
in Latinum, utile imprimis e-
rit, ac multi præcipiunt: sic e-
nim ad scriptoris optimi scri-
bendi rationem suam formabit

a 5 tiro,

PRÆFATIO.

tiro, hujusque verba pæne ediscet; & quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu. Ecquis vero optimus ille Scriptorum Latinorum? an junior aliquis ac novitius? Respondet Berneggerus Orat. X: *Inopiam sensus communis & defectum judicii naturalis fore, veterum eximios auctores, & in his Ciceronem aspernari, præferre musteos & latentis adhuc doctrina nescio quos homines: hoc esse, omissa Penelope, ad ancillas sese convertere; vesci glandibus, in optimarum frugum abundantia.* Et Gifanius de Ratione discendarum Lingvarum p. m. 375. 376: *Prima cura sit quo-*

PRÆFATIO.

quotidiani sermonis : neque autem puerum ad alias orationis formas adducamus , quam eam , quæ tanquam fundamentum est omnium , intelligat , & mediocriter sermone & scriptis exprimat. Cicero vero cum omnium maxime Latinam Linguam correxerit & auxerit , hujus loquendi genus , ut potissimum & purissimum , etiam in communibus rationibus sequemur. Equidem more in Scholis quibusdam receptum est , ut primi puerorum præceptis Grammaticis imbutorum conatus Ciceronis Epistolis levari , aut fatigari potius soleant. Nempe enim argumenta Epistolarum

P R Æ F A T I O .

Tullianarum vel notitiam tangunt rei familiaris ac negotia œconomica, qvalia pueris necdum curæ sunt nec voluptati: vel sunt civilia & politica, de difficillimo isto Reip. Romanæ statu ac periculis, de caussis forensibus, prudentumqve consiliis & arcanis, puerilem captum bis transcendentia. Igitur aliorum ac meo iudicio magis fuerit consultum, ut ab initio statim tironibus Sententiæ faciliores, vitæqve ac moribus formandis aptiores, ex scriptis Tullii præcipue moralibus decerpæ proponantur; (qvaes alia, cum Deo, die forsan sum collecturus; interea vero ex Zehnero, &

PRAEFATIO.

ro, & B. Praschii Primordiis Latini sermonis, petere licuerit) quas illi ex tempore exponant, frequentius repetant, sicq; memoriae infigant: dein ex eadem Ciceronis penu promantur Narrationes & Historiae, quibus isti, ut prima scribendi materia utantur, easque in vernaculam, atque inde rursus in Latinam convertant Linguam, ac pro ipsorum etiam captu & profectibus adultioribus, per verba Synonyma, eaque propria & usitata, per Casus quoque & Tempora, varient ac permulent. Posthinc non dissuaserim, praelegendas & ad imitandum proponendas esse pueris Episto-

PREFATIO.

las Ciceronis, sed faciliores, selectiores, eorum ætati, studiis, inclinationibus convenientiores: cæteras vero maturiori iudicio servandas. Et ut ad Historias & Narrationes revertar, est hoc tractandi ac scribendi argumentum adolescentulis tam jucundissimum quam utilissimum, ad loquendum etiam, resque varias distincte ac perspicue enarrandas, in quotidiana vita summopere necessarium: atque uti natura tenacissimi sumus eorum, quæ teneris percipimus annis; ita historias tales & apophthegmata in adultam quoque ætatem, postquam iudicium maturuerit, proferimus, magna-

PRÆFATIO.

magnaque cum eruditionis ac
urbanitatis laude, & prudentiæ
singularis existimatione, ad va-
rias rerum doctrinas & gravissi-
ma vitæ negotia accommoda-
mus. Hinc & Quintilianus di-
cendi scribendique primordia
capere jubet a fabulis & histo-
riis; ac Lib. I. Instit. c. 13, *Gram-
maticus*, ait, *Æsopi fabellas,*
quæ fabulis nutricularum proxi-
me succedunt, narrare doceat,
sermone puro, & nihil se supra
modum extollente. Ac Lib. II.
Cap. 4, *Apud Rhetorem, inquit,*
initium sit historia, tanto robu-
stior, quanto verior. Et: *Nar-*
rationes stilo componi, quanta
maxima possit, adhibita diligen-
tia

P R Æ F A T I O .

tia volo. Idem confirmat Sve-
tonius in Lib. de Claris Rhetor.
c. 1, scribens: *Narrationes tum
breviter & presse, tum latius &
uberius explicare consueverunt.*
Eqvidem non diliteor, opera
laudabili jam ante me nonnul-
los collegisse Gemmulas, Co-
rollas, Narrationes, uti vocant,
ex Cicerone; inter quos sunt
Mich. Meisnerus, Martin. My-
lius, & alii fortasse plures: verū
libelli ejusmodi partim ætate
profecti in paucorū hodie sunt
manibus, partim ipsæ Historiæ
sine delectu in iis proponuntur,
& nunc difficiliore præmittun-
tur faciliore intellectu, lon-
giores brevioribus, partim con-
cise

P R Æ F A T I O .

cisæ quædam formulæ ac sententiolæ interferuntur ; nonnunquam etiam Loci Communes, aliaque diffuse excerpta ex Orationibus ac scriptis Tullii Philosophicis, quæ historiæ vicem subire nequeunt, immiscentur: ut adeo, meam hanc opellam cum libellis istis qui conferre velit, eam ab illis multum diversam, ac tironum saltem captui scribendiq; primordiis aptiorem, & ornatiùs dispositam facile sit deprehensurus. Præterea vero, quoniam parentes sunt, qui tenerioribus filiorum suorum animis ac memoriæ sacras potius historias, quam

PREFATIO.

quam civiles instillari cupiant, eosque pietate magis, quam severis adeo Latinitatis legibus, proficere malint, ac libentius audiant enarrari Abrahami, Josuæ, Davidis sermones, facta, victorias, quam Alexandri, Themistoclis aut Scipionis apophthegmata & triumphos; ecce in eorum gratiam adjunxi semicenturiam Historiarum Biblicarum ex Georgii Fabricii Chemnicensis Libris IV. prioribus selectas excerptasque. Conscripsit doctissimus ille Vir Virorum Illustrium sive Historiarum Sacrarum Libros X, seculo superiore aliquoties recusos,

PREFATIO.

fos, ac postea fere deperditos; quos tamen e tenebris, post medium seculi hujus jam vergentis, extraxit Venerabilis Theologus ac Philologus, Jo. Sebast. Mitternacht b. m. eosq; Scholiis Theologicis & Chronologicis exornavit; quæ Studio- sis quidem provectoribus, quibus etiam destinata sunt, relin- quimus: ipsas vero Historias, stilo nec indiligente nec inelegante conscriptas, publi pietatis ac bonarum literarum studio- sæ majorem in modum com- mendamus: quibus plures e sex Fabricii Libris sequentibus ma- gistri subjungere, si velint, po- terunt.

PRAEFATIO.

terunt. Faxit Numen Benignif-
simum, ut meus hic quantulus-
cunqve labor ne sit irritus, sed
fructum ferat copiosum, No-
mini suo divino gloriosum, rei-
qve scholasticæ utilem ac salu-
tarem! Scrib. AltdorfI

Noricor. m. Mart.

CIC IDC IC.

AOPH-